No. 344. ANNO 1850. **ARNHEMSCHE COURANT.** Donderdag 12 December.

Buitenlandsche Berigten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 8 dec. Het Oostenrijksche ministerie van Oorlog heeft, ten gevolge van de Olmutzer overeenkomst, het bevel tot de ligting van 80,000 rekruten weder ingetrokken. Verdere aanmerkelijke vermindering van het Oostenrijksche leger zal eerlang volgen.

— De vrije conferentiën zullen thans stellig tegen het midden der maand december te Dresden plaats hebben. Aldaar worden reeds toebereidselen gemaakt tot inrigting der noodige lokalen. Wat den duur der conferentiën betreft, verneemt men, dat er een termijn van 4 weken vastgesteld is.

— Een gedeelte der legermagt van den Prins *v. Thurn und Taxis* is gisteren bij Hunfeld, door de Pruisische troepen bezette heerbaan overgetrokken, en zal over Ziegenhain naar Marburg oprukken, om dat gedeelte van het keurvorstendom te bezetten. De Prins *v. Thurn und Taxis* begeeft zich met het hoofdkorps naar Kassel.

— De strenge consignering der troepen is sedert eergisteren opgeheven; de troepen mogen zich door de straten bewegen maar zich niet buiten de rayons der stad begeven. Het gerucht dat de krijgswet in de kazernen was afgekondigd, is onwaar; wel is bij dag-order bekend gemaakt, dat de geringste buitensporigheden ten strengste gestraft zullen worden. Talrijke patrouilles doorkruisen de stad; er hebben echter geene verdere ongeregeldheden plaats gevonden.

— De Keurvorst van Hessen is sedert eergisteren geheel van *gedrag veranderd.* Sedert de conferentiën te Olmutz *wil hij van geen toegeven meer hooren.* Hij verlangt de geheel *onderwerping* van zijne bevolking en zal hier rustig blijven, tot zijn nieuwe bondgenoot *Manteuffel* in het Keurvorstendom zijn gezag hersteld heeft.

— Volgens berigten uit Hessen blijft nog een groot deel der bevolking het betalen van belastingen weigeren.

Dresden, 4 dec. Het dagblad van Dresden behelst heden het onderstaande artikel: »De Berlijnsche dagbladen, die op de hoogte staan, om met den inhoud van de conferentie van Olmutz bekend te zijn, beweren dat zij, uithoofde van derzelver vertrouwelijken aard, nog niet zoo spoedig in haar geheel onder de oogen van het publiek zal gebragt worden. Wat ons betreft, wij zouden die bescheidenheid met genoegen eerbiedigen, indien zij gestrengelijk in acht werd genomen. Doch in plaats daarvan geven de bladen met betrekking daartoe eenige inlichtingen, die bezijden de waarheid zijn. Het is onnaauwkeurig dat de Hessische en Holsteinsche quaestien, een onderwerp van ministeriëele onderhandeling zouden uitgemaakt hebben. Het is evenmin waar, dat de opheffing van den bondsdag een der voorwaarden bij die conferentie bepaald, zoude uitmaken. Dat men in zeker document, door een Pruisisch minister geteekend, de woorden »Duitsche bond." heeft vermeden, is niet onnatuurlijk, zoo lang Pruisen daarin niet wordt vertegenwoordigd."

Kassel, 7 dec. Generaal *von Storch*, de vorige kommandant der stad, is hier uit Wilhelmsbad aangekomen, ook zijn vele geëmploijeerden weder teruggekeerd. Men maakt daaruit op dat de Keurvorst eerstdaags hier zijn verblijf zal komen nemen.

Kassel, 8 dec. Eene kolonne Bondstroepen, ongeveer 3500 man sterk, onder bevel van generaal *Hailbronner*, is gisteren bij Mengshausen en Nieder-aula de Fulda overgetrokken, en is over Oberaula en Neukirchen naar Ziegenhain en verder opgerukt. Het hoofdkwartier der Bondstroepen wordt tot nader order naar Hersfeld verlegd, alwaar de Prins *von Turn und Taxis* gisteren gewacht werd.

Hünfeld, 5 dec. Sedert gisteren is het hoofdkwartier der Bondstroepen in deze plaats. In eene bijeenkomst van den Prins *von Thurn und Taxis* met den bevelhebber van den Pruisischen generalen staf, op gisteren gehouden te Neukirch, een klein stadje tusschen Hünfeld en Hersfeld, is besloten, dat de Pruisen ongehinderd de bondstroepen langs de verschillende wegen zouden laten trekken, o. a. langs den weg, die door de provincie Opper-Hessen van Ziegenhain naar Marburg loopt. Gisteren zijn reeds verschillende plaatsen in de nabijheid van Hersfeld door hen ontruimd, ofschoon laatstgenoemde stad toen nog door hen bezet was. Men zegt dat Kassel gezamenlijk door de Pruisische en Bonds-troepen zal bezet worden.

De voorhoede, onder bevel van den generaal *Heilbronner*, zal zich morgen op weg naar Ziegenhain begeven en dien dag of den volgende die stad alsmede Treysa bezetten. De 1ste divisie van het corps, onder bevel van den generaal *Dambor*, is thans te dezer plaatse en in den omtrek. De 2de, onder bevel van den generaal *Lesuire*, is te Fulda en omstreken gekantonneerd.

Hünfeld, 8 dec. Men zag heden de Bondstroepen in onderscheidene rigtingen in beweging, gedeeltelijk van wege garnizoens-verwisselingen, gedeeltelijk oprukkende naar Oberhessen. De bezorgdheid, dat er nog altijd ernstige botsingen zouden kunnen plaats vinden, schijnen thans geheel verdwenen te zijn. Er zijn stellige berigten, dat de Pruisen ook Hersfeld en de omstreken ontruimen en de Bondstroepen hunne plaats kunnen innemen. Dit zal dan ook zeer spoedig plaats hebben.

Weenen, 6 dec. De krijgstoerustingen zullen eerst na den afloop der krisis, die door de verdaging der Pruisische Kamers ontstaan is, gestaakt worden.

— De directie van den Noorder-spoorweg heeft bevel ontvangen zich gereed te houden voor het vervoeren van 25,000 man, welke uit Galicië verwacht worden.

— Zoo als wij gemeld hebben zal een rijksraad tot stand komen. De desbetreffende §§ 96, 97 en 98 van de rijks-constitutie van 4 maart bepalen, dat aan de Kroon en de Wetgevende Magt een rijksraad ter zijde zal staan, welke zal beraadslagen over al die zaken, waarin zijn advies zal gevraagd worden; voorts dat de leden van den rijksdag door den Keizer zullen benoemd worden, waarbij zooveel mogelijk de verschillende deelen der monarchie zullen in aanmerking komen, terwijl eindelijk eene afzonderlijke wet de inrigting en den werkkring van den rijksraad zal regelen.

Berlijn, 8 dec. Omtrent de veranderingen in het ministerie zegt men, dat de heer *v. Witzleben* de portefeuille van Eeredienst aangenomen heeft; de benoeming van den heer *v. Plötz* tot minister van Openbare Werken, zou men te gemoet kunnen zien. Den heer *v. Manteuffel* is het voorzitterschap van den ministerraad slechts tijdelijk opgedragen, omtrent het ministerie van Binnenl. Zaken waren onderhandelingen aangeknoopt met den graaf *v. Arnim. Boytzenborg;* deze meende men dat weigeren zou en dan had de heer *v. Puttkammer* veel kans om met die portefeuille belast te worden.

BELGIE.

Brussel, 10 dec. De Belgische regering vestigt de aandacht der gouverneurs op de bad- en wasch-plaatsen, die in Engeland sedert 1842 bestaan en sedert dien tijd steeds zijn toegenomen. Men heeft daar warme en koude baden, stoombaden- en badbassin-inrigtingen tot reiniging en drooging van linnen enz. Een koud bad der 2de klasse kost 10 centimes, een warm bad der 2de klasse 20 cent; een koud bad der 1ste klasse 20 cent; een warm bad der 1ste klasse 40 cent; baden in 't bassin 5 cent; een uur wasschen in de waschinrigting 10 cent; voor elk uur meer 15 à 20 centimes.

Eene bad-inrigting te Londen, die als model kan worden beschouwd en alles in zich vereenigt, kost ongeveer 262,500 francs; jaarlijksche kosten van bestuur enz. 46,800 fr.; ontvangsten 72,007 fr.; saldo 25,207 fr.

In 20 jaar was het kapitaal dus af te lossen en dan hadden de ondernemers een jaarlijksch inkomen van 20,000 fr.

Het gouvernement wenscht, dat in België door gemeenten en armbesturen en door particulieren, zoodanige nuttige inrigtingen worden daargesteld.

FRANKRIJK.

Parijs, 8 dec. Tegen het midden der volgende week verwacht men de discussie van den heer *V. Lefranc* tot herziening der kieswet, hetwelk de voorsteller niet schijnt te willen intrekken, zoo als men zegt, dat hij voornemens was geweest, toen hij vernam, welk ongunstig oordeel de commissie er over geveld heeft. Maar in allen gevalle gelooft men niet, dat de beraadslaging over dit voorstel van langen duur zal zijn, ofschoon zij wel tot eenige ontstuimigheid van wege de bergpartij aanleiding kan geven. De geheele zaak zal echter wel in ééne zitting afloopen. Het ontwerp, dat nog altijd de meeste vrees inboezemt voor eene verstoring der rust, is dat waarbij eene dotatie voor den President der republiek zal aangevraagd worden, maar ook hier houdt men zich van de aanneming verzekerd.

— Men meldt, dat de minister van financiën tegen den 23sten december twee millioen francs rente, gedeeltelijk in 5, gedeeltelijk in 3 pCts. in openbaren verkoop zal brengen. De heer *Fould* ziet zich genoodzaakt te bekennen, dat de schatkist behoeften heeft, waarin door de gewone inkomsten niet voorzien wordt.

— Het nieuws uit Italië is onbelangrijk. Noch uit Rome, noch uit Florence, noch uit Milaan, noch uit Napels meldt men iets, dat der overneming waardig is. De Sardinische Kamer van Afgevaardigden heeft den 3den december slechts eene korte zitting gehouden, waarin de minister van Financiën verscheidene wets-ontwerpen betreffende nieuwe belastingen heeft aangeboden. Daar de orde van den dag ten einde geloopen was, is de Kamer tot nadere oproeping uiteengegaan.

Binnenlandsche Berigten.

's Gravenhage, 10 dec. In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden, zijn de algemeene beraadslagingen over de begrootingswetten voor 1851 voortgezet. Achtervolgens hebben het woord gevoerd de heeren: *van der Veen*, *Zylker*, *de Poorter*, *Hoffman*, *van Zuijlen van Nyevelt*, *Reinders*, *Groen van Prinsterer*, *Schooneveld*, *Ypeij* en *de Man*. Die beraadslagingen zullen morgen ochtend te tien ure verder worden voortgezet.

Memorie van Beantwoording der regering op het Verslag der Commissie van Rapporteurs over de ontwerpen van staatsbegrooting voor het dienstjaar 1851.

(*Vervolg en slot van no. 343.*)

HOOFDSTUK X.

Het departement van Oorlog.

§ 258. Met zeer veel leedwezen heeft het bestuur van Oorlog van den inhoud dezer paragraaph kennis genomen.

In de eerste plaats moet men verklaren den toon van berisping, welke in deze geheele paragraaph doorstraalt, niet verwacht te hebben.

Algemeen toch zal men moeten toestemmen, dat indien eenig departement heeft medegewerkt om aan geopperde bezwaren in een geldelijk opzigt te gemoet te komen, het dan voorzeker het Departement van Oorlog is.

Het grootste deel der reductiën welke sedert 1848 van de departementen van algemeen bestuur verlangd zijn, zijn door het departement van Oorlog gedragen.

Met de meeste zorg is door hetzelve gewaakt, dat de gelden bij opvolgende begrootingen toegestaan, niet dan bij volstrekte noodzakelijkheid werden uitgegeven.

Die zorg heeft over 1848 een batig slot op de begrooting van *f* 1,090,598.24½ opgeleverd.

Op 1849 zal dit mede een millioen gulden bedragen.

Dit laatste gunstig resultaat is niet alleen door een vroeger, maar ook door het tegenwoordig bestuur verkregen, vermits het, te rekenen van 1o. november 1849, nog gedurende eene tijdruimte van veertien maanden over de middelen van die dienst beschikken kon.

De toezegging dat men in dien geest van bezuiniging zou voortgaan, wordt verwezenlijkt. De uitkomsten van de begrooting van 1850 zullen dit te zijner tijd aanwijzen. Reeds nu mag men verwachten dat de genomen maatregelen een overschot op die dienst zullen verzekeren, welke het gewaagd zou wezen nu reeds te schatten, maar hetwelk men zich vleit, dat, niettegenstaande het verminderd cijfer der begrooting, meer dan één tonne gouds zal bedragen.

Ook op dat verminderd cijfer voor 1850 is alsnog voor 1851 op nieuw eene vermindering van *f* 52,000 verkregen, terwijl door dit bestuur het eerst aan den lang gekoesterden wensch tot oprigting van een *comité van defensie* is voldaan.

Wel verre van beklag, had het zich, in verband tot deze omstandigheden, met eenige goedkeuring mogen vleijen.

Te vergeefs heeft men daarenboven getracht om eenigen grond te vinden voor de zinsnede: *na al hetgeen in het vorig jaar over de begrooting van oorlog is voorgevallen en toen van regeringswege is toegezegd.*

Wat is er voorgevallen? Men raadplege de handelingen der Staten-Generaal, de gegeven ophelderingen in de *Memorie van Beantwoording*, de mondelinge toelichtingen door den minister bij de behandeling der begrooting in het openbaar, bij de beraadslagingen daarover, in de beide Kamers der Staten-Generaal gegeven, en men zal moeten erkennen, dat er met de begrooting van oorlog, althans niets buitengewoons is voorgevallen.

Dezelfde vraag geldt met opzigt tot de gedane toezeggingen.

De minister weet niet dat hij iets heeft toegezegd, dat hij niet heeft gehouden; maar te oordeelen *naar den ongunstigen indruk*, welken het op de vergadering heeft gemaakt, *dat het bedrag van dit hoofdstuk weinig is verminderd*, moet worden afgeleid, dat hieromtrent eene toezegging zou gedaan zijn, terwijl integendeel bij de *Memorie van Beantwoording* § 101 op het *voorloopig verslag* der begrooting van 1850, door den tegenwoordigen minister uitdrukkelijk is verklaard: »dat hij het betreurt, dat men, »niettegenstaande de aangebragte verminderingen, »het eindcijfer der begrooting nog altijd te hoog »heeft bevonden. Niet dat hij het middel van be»sparen en bezuinigen uitgeput acht, of het zou wil»len aanwenden; dit geenszins, integendeel, hij »hoopt van zijne zucht deswege de bewijzen te geven, »maar immer voortgezet wordende verminderingen »van het leger zijn onder geene bezuinigingen te »rangschikken welke voordeel aanbrengen. Zij ont»aarden in eene slooping, waartoe de minister de »hand niet zou kunnen leenen."

Omtrent beide deze punten bestaat er dus evenmin grond voor beklag als voor teleurstelling, terwijl van de zijde des ministers over deze gemaakte aanmerking.

De voorgestelde *vermindering op de begrooting, is dan nog voor een groot deel het gevolg van het versterf van gepensionneerden.*

Die assertie is mede volstrekt ongegrond, en zoo men zich in deze paragraaph beklaagt, *dat de gegeven toelichtingen in het oogvallend begrensd en karig zijn*, beklaagt de minister zich; dat men van de gegeven toelichtingen in dit opzigt althans geen gebruik heeft gemaakt.

Immers in den toelichtenden staat voor de XIVde

afdeeling der begrooting: *Pensioenen, gagementen en wachtgelden* is *specifiek* aangetoond dat het *geheel bedrag der thans bestaande pensioenen en gagementen ten laste van het departement van Oorlog*, eene som bedraagt van *f* 1,540,223.75; doch dat men rekenende *op het vermoedelijk versterf*, daarvoor slechts uittrok *f* 1,475,000, dus *f* 65,223.75 *minder* dan de behoefte aanwees, zoodat de uitgespaarde vermindering van *f* 52,000, bij mogelijkheid niet op het versterf kan gevonden zijn, hetgeen dus door het bestuur van Oorlog is aangewezen, en uit dien hoofde, wanneer men zich van de gegeven inlichtingen had bediend, geene aanleiding tot eenige aanmerking had behooren te geven. Doch daarenboven, indien men, bij de zorgvuldige becijfering op andere posten, ook in dit geval slechts de *recapitulatie* had willen inzien bij de begrooting van Oorlog gevoegd, ter vergelijking van de sommen op 1850 toegestaan en op 1851 gepetitionneerd, dan zou men hebben bevonden, dat de navolgende posten voor 1851 *minder* bedragen:

I.	Afd.	Kosten van het departement .	*f* 3,355.00
III.	»	Tractementen enz. voor het leger	» 33,072.74
V.	»	Militaire academie	» 3,500.00
XI.	»	Materiëel der genie	» 3,000.00
XII.	»	Verschillende uitgaven . . .	» 51.20
XIV.	»	Overcomplete officieren enz .	« 9,777.65
XV.	»	Onvoorziene uitgaven . . .	» 3,781.41
		Te zamen	*f* 56,538.00
Meer.			
II	Afd.	Tractementen, generale staf enz	» 4,538.00
		Totaal minder gebragt	*f* 52,000.00

In hoeverre dus over *'t algemeen de cijfers niet naar behooren gejustificeerd zijn*, dit kan men na het opgegeven geval bezwaarlijk toestemmen, en zulks te minder bij de overtuiging, welke men heeft dat de adstructive staten, even als vroeger, de vereischte gegevens *en détail* bevatten.

Dat er bij de begrooting niets vermeld is geworden *van de inzigten der regering betrekkelijk eene eindelijke vaststelling van het stelsel van verdediging en eene daarmede in verband staande organisatie van de landmagt*, dit vloeit daaruit voort, omdat de minister van Oorlog, toegegeven hebbende aan het verlangen dat dergelijke gewigtige onderwerpen bij een *comité van defensie* zouden worden overwogen, hij daarvan op dit punt nog niet in het bezit was van het rapport van het comité, tijdens het opmaken der begrooting, en ook daaromtrent geene toezegging heeft gedaan, althans niet van mededeeling bij de begrooting, naardien hij in de vergadering van den 18den december des vorigen jaars zich voorbehouden heeft daarvan opening te geven *in een comité-generaal.* Doch ook te dezer zake heeft men vruchteloos gezocht naar eene reden van *teleurstelling* bij de Kamer, vermits bij de opening der Staten-Generaal bij de troonrede gezegd is geworden: *dat tot de vorming van een deugdelijk verdedigings-stelsel — voorbereidende maatregelen zijn genomen, die eenen goeden uitslag beloven*, waarop door de Kamer op eene wijze geantwoord is, welke niet kon doen denken, dat zij omtrent dit punt bij de in te dienen begrooting van oorlog, zoo spoedig op de opening der Kamers gevolgd, reeds de mededeeling van de inzigten der regering verwachtte.

Hoe dat men dus bepaaldelijk in de begrooting naar eenig blijk van de al of niet nuttige werking van het comité van defensie heeft kunnen zoeken, dit betuigt men met alle bescheidenheid niet wel te begrijpen.

In de troonrede werd verklaard, dat de voorbereidende maatregelen omtrent het verdedigingstelsel, waarmede duidelijk op het comité van defensie ge doeld werd, *een goeden uitslag beloofden.* In die verklaring lag een genoegzaam blijk der nuttige werking van het comité, en liet daaromtrent wel geen twijfel over.

Na deze afdoende toelichtingen op het eerste gedeelte dezer paragraaph, vertrouwt men dat de conclusiën welke bij het tweede gedeelte op het eerste gebouwd zijn, in de meening der leden van de Kamer eene aanmerkelijke wijziging zullen ondergaan. De billijkheid vordert dit, als zijnde geheel in den geest van het gemeen overleg dat tusschen de regering en de Kamers moet bestaan.

Het bestuur van oorlog verlangt niets beter dan tot eene spoedige vaststelling van het stelsel van verdiging en de organisatie van het leger over te gaan. Omtrent het eerste punt zal men in de gelegenheid zijn om deswege bij de behandeling der begrooting inlichtingen te geven, en wel, zoo als straks gezegd is, in comité-generaal, omdat er redenen zijn van staatkundigen aard, die niet toelaten dat stelsel in het openbaar bloot te leggen.

Reeds is de organisatie van het wapen der infanterie, naar de inzigten en op het advies van het comité van defensie, tot stand gebragt. Dit zal met de overige wapens mede het geval zijn, zoo spoedig als de omstandigheden en een bedaard overleg zulks doenlijk maken.

Om die organisatie bij de wet vast te stellen, gelooft men niet dat het voorbeeld van België daartoe genoegzaam is, maar dat daarvoor ook aanleiding in de grondwet moet worden gevonden, welke van zoodanige wet geen gewag maakt, maar integendeel de zorg voor het onderhouden eener toereikende land- en zeemagt aan den Koning opdraagt.

Elk land volgt daaromtrent zijne eigenaardige instellingen. Daarenboven gelooft men, dat in de vorming van het comité van defensie, als instelling van blijvenden aard, in de bereidvaardigheid der regering om aan de Kamers te dier zake alle mogelijke inlichtingen te geven, genoegzame waarborgen gevonden worden, om zoodanige wet in zeker opzigt overbodig te maken. Gaarne zal men dan ook, in den zin dezer bedoeling, de besluiten dier organisatiën, ter inzage van de leden der beide Kamers, opvolgend daaraan mededeelen.

HOOFDSTUK XI.

Departement van Koloniën.

§ 291. Omtrent eenige punten, ter gelegenheid van deze begrooting door eene der afdeelingen ter sprake gebragt, meent de regering het volgende te moeten in het midden brengen:

Ad a. Het is van algemeene bekendheid, en het deswege voorkomende in de *Staats-Courant* van den 22sten november 1850 kan tot bewijs strekken, dat de bevordering van het lager en ook van het middelbaar onderwijs in Nederlandsch Indië, het voorwerp is der aanhoudende zorg van de regering. Zij gelooft echter niet, dat de genomen maatregelen reeds nu kunnen gepaard gaan met eene wijziging van de bestaande bepalingen omtrent de examina, zoo als door bovengemelde afdeeling is voorgesteld, en zulks te minder, omdat de ondervinding leert, dat zelfs in Nederland, waar men niet gebonden is aan eene plaats of inrigting, om de vereischte kundigheden op te doen, nog geene diploma's zijn gevraagd en verkregen, dan door diegenen, die hunne studiën aan de academie te Delft hebben volbragt.

Ad b. Eene opheffing der slavernij in Oost-Indië zou bezwaarlijk kunnen worden tot stand gebragt, zonder eenen gelijken maatregel ook voor de West-Indiën. Intusschen is het middel om tot dit laatste te geraken, niet gemakkelijk te vinden, wanneer men de vele en teedere belangen in aanmerking neemt, welke daarbij op het spel staan.

Ad c. Van de gevraagde stukken die zeer volumineus zijn, wordt een afschrift vervaardigd, hetwelk zoo spoedig mogelijk zal worden aangeboden.

Ad d, e en f. De hierin genoemde onderwerpen zijn de aandacht der regering geenszins ontgaan. De intrekking der bazaarpacht ligt bepaaldelijk in hare bedoelingen en zou reeds zijn tot stand gekomen, indien niet het voorgenomen middel om de inkomsten, welke daaruit voor 's lands kas profflueren, door eene billijke heffing te vervangen, een dezerzijds verordend en voorafgaand algemeen locaal onderzoek, in overleg met de betrokken Javaansche besturen, vereischt had.

De denkbeelden en wenschen van het opperbestuur omtrent ieder der genoemde drie onderwerpen, zijn overigens niet alleen mondeling, maar ook schriftelijk aan den nu vertrokken nieuwen gouverneur-generaal bekend gemaakt, en behooren tot de aangelegenheden, waarvan de behartiging hem uitdrukkelijk is aanbevolen geworden.

Ad. g. Bij de herziening van het reglement op het beleid der regering in Nederlandsch Indië, zal ook gelet worden op de wijziging en opheffing der nog bestaande beperkende bepalingen ten aanzien van de vaart en den handel op de Molukkos. Wat betreft de teelt der specerijen, zoo moet worden aangemerkt, dat het thans gevolgde stelsel bezwaarlijk met den naam van monopolie stelsel kan worden bestempeld. De teelt en de handel in specerijen zijn, behoudens de onder volgende uitzondering, vrij. Alleen op Banda heeft het gouvernement zich de teelt der noten, voor eigen rekening gereserveerd, terwijl op Ambon en Ceram de nagelen, welke geteeld worden, tegen bepaalde prijzen aan het gouvernement moeten worden geleverd, en voorts op Amboina en Ceram de invoer van kruidnagelen en op Banda die van noten is verboden. Overigens staat het iedereen vrij, om, waar hij verkiest, en dus ook in de Molukkos, specerijen te telen en daarmede naar verkiezing te handelen.

Tegen eene opheffing van dit stelsel bestaan overwegende bezwaren, vermits de Molukkos daardoor wel degelijk regtstreeksche voordeelen afwerpen, welke, dooreen genomen, niet minder dan *f* 700,000 's jaars bedragen. Men meent te dezer gelegenheid te kunnen verwijzen tot het *Indisch Staatsblad* van 1827, no. 80, waarin de thans van kracht zijnde algemeene beginselen omtrent de Molukkos zijn omschreven, en waaruit blijkt, dat noch de vaart, noch de teelt van specerijen aldaar, een gouvernements-monopolie uitmaakt.

Door het bovenstaande meent de regering genoegzaam aan den te dezen aanzien geuiten wensch van eene der afdeelingen te hebben voldaan.

§ 292. De vraag of het administratief kapitaal van Nederlandsch Indië niet voor inkrimping vatbaar zou zijn, is in de laatste tijden meermalen gedaan.

Ook thans moet de regering daarop antwoorden, dat daartoe zal worden overgegaan, zoodra de mogelijkheid ontstaan zal van zoodanige inkrimping, zonder nadeel voor de dienst.

Bij het in werking brengen der nieuwe wettelijke regeling van het Oost-Indische muntstelsel, waarvan het ontwerp der Kamer eerlang zal worden aangeboden, zal al dadelijk worden nagegaan of het bedoeld kapitaal (dat thans 12½ millioen bedraagt) een minder cijfer kan worden bepaald.

Wat nu de *zamenstelling* van dat kapitaal [be]treft, wordt hier vermeld, dat het uitsluitend [be]staat uit de betaalmiddelen, welke in de versch[il]lende landskassen van Nederlandsch Indië aanw[ezig] zijn.

Bij de aantooning der gelden en verkoopbare g[oe]deren, welke onder ultimo van ieder jaar in In[dië] voorhanden zijn en waarmede de dienst van [het] volgend jaar moet worden verzekerd, worden [bij] anticipatie als *betaalmiddel* uitgetrokken: het [Ja]pansch koper, de kamfer, het stofgoud, de vog[el]nestjes enz., welke *bestemd zijn om in dat volg[end] jaar op Java te gelde te worden gemaakt*, waarvan de opbrengst mitsdien in 's lands kas ald[aar] moet vloeijen.

Het is er dus verre af, dat er goederen of geld[en] onbenut in Indië worden aangehouden, en verm[its] de ontvangsten en uitgaven in de wijd en zijd ve[r]spreide landskassen van Nederlandsch Indië toch w[el] niet zullen geacht worden, zoodanigen gelijken tr[ed] te houden dat de laatste steeds door de eerste kunn[en] worden bestreden; zelfs bij eene dadelijke aanvullin[g] van het jaarlijksch te-kort op de begrooting, zal e[r] wel geen verder betoog vereischt worden, om de on[]vermijdelijke noodzakelijkheid aan te toonen van ee[n] blijvend, in de landskassen verspreid fonds, zoo a[ls] dan ook in Nederland en elders gevonden wordt, zonder dat het behoud daarvan immer als eene ove[r]tollige zaak is aangemerkt geworden.

Het vorenstaande bevat tevens de zienswijze d[er] regering omtrent den inhoud van de Nota sub lit. bij het verslag gevoegd.

Langs den daarbij aangeprezen weg kan het »ver[]moedelijk" batig saldo, hetwelk tegenwoordig ond[er] de gewone middelen tot dekking der staatsuitgave[n] wordt opgenomen, niet door een »*werkelijk*" bat[ig] saldo worden vervangen zonder bepaald nadeel vo[or] den Staat; want zelfs dan, wanneer men het adm[i]nistratief kapitaal mogt inkrimpen, zal het een[ig] gevolg van dien maatregel zijn, eene evenredige ve[r]mindering van het *te kort*, bij de Indische begrooti[ng] van het jaar, waarin de inkrimping plaats vond[t,] aangetoond, en bij gevolg eene mindere terugvloe[i]jing naar Indië voor eens, van de som waarmed[e] het administratief kapitaal mogt worden verminder[d.] Het Indisch batig saldo zal daardoor over een geg[e]ven jaar zooveel hooger worden, maar ook de[ze] verhooging zal op de gewone wijze, dat is naa[r] mate er fondsen uit de periodieke gouvernements[-] veilingen beschikbaar worden, in de schatkist vloei[]jen; en men kan niet inzien waarom het *meerdere* dan het bedrag waarmede het Indisch administratie[f] kapitaal alzoo moge zijn verminderd, tijdelijk aa[n] de schatkist zou worden onthouden, enkel en allee[n] met het doel om bij de *raming* der middelen van ee[n] volgend dienstjaar, een alsdan geconstateerd of *wer[]kelijk* Indisch batig saldo te kunnen opbrengen.

§ 293. De vrijverklaring der slaven in de West[-] Indische koloniën is een vraagstuk, waaromtren[t] de gevoelens zoozeer uiteenloopen, en waarvan d[e] oplossing in zulk een onmiddellijk en naauw verban[d] staat, niet alleen met de welvaart, maar ook me[t] het voortdurend bestaan der voorname belangheb[]benden in die koloniën, vooral in Suriname, da[t] dit onderwerp niet anders dan met de meeste om[]zigtigheid en zooveel mogelijk in overleg met de plan[]tagie-eigenaren en andere locale belanghebbenden, ka[n] worden afgedaan. De resultaten der plotselinge emanci[]patie in de naburige vreemde West Indische koloniën zijn van te algemeene bekendheid om daarbij stil te blijven staan. Algemeen is dan ook de wenschelijkheid erkend, om wanneer tot eene eind-beslissing omtrent deze aangelegenheid wordt overgegaan, d[e] onbetwistbare rampen te vermijden, welke de eman[]cipatie, op de wijze, zoo als dezelve bij anderen i[s] ingevoerd, heeft na zich gesleept. Dit onderwerp zal overigens nader worden behandeld bij gelegen[]heid van de wettelijke vaststelling der West-Indische regerings-reglementen.

Tegen eene door enkele leden ter sprake gebragte verklaring van Paramaribo tot eene vrijhaven, be[]staat dit overwegend bezwaar, dat daardoor een aanzienlijk deel der inkomsten van Suriname zoude komen te vervallen, hetgeen eene verhooging van het subsidie aan die kolonie zou na zich slepen. — De regtstoestand in Suriname en op Curaçao, waar[]op de aandacht der regering door een lid gevestigd wordt, zal geregeld worden bij de in herziening zijnde wetten en reglementen op dat stuk en bij de zoo even bedoelde vaststelling van de nieuwe rege[]rings-reglementen aldaar.

WET OP DE MIDDELEN.

§ 297. Aan het verlangen om met de plannen e[n] inzigten der regering omtrent het belastingstelsel, hetzij in bijzonderheden, hetzij in zeer algeme[ene] trekken, bekend gemaakt te worden, meent de re[]gering niet te mogen voldoen. Het ministerie hee[ft] een voorstel aan den Koning gedaan, hetwelk aa[n] het onderzoek van den Raad van State is onderwo[r]pen; het advies van den raad is op den 19den no[]vember jl. uitgebragt, en den 23sten november aa[n] den minister van Finantiën gezonden. Vóór dat de Koning op het uit te brengen rapport beslist za[l] hebben, acht het ministerie zich niet bevoegd eenig[e] opening te doen omtrent het gedane voorstel.

Daarenboven meent men te mogen aanmerken, da[t] de vertraging, die deze gewigtige aangelegenheid bij

...met werkzaamheden overladen staatsraad, tot ...t leedwezen van de regering, ondervinden moest, ...dwendig ten gevolge zal moeten hebben dat de ...r te dragen wijzigingen niet met 1 januari 1851 ...voerd zullen kunnen worden. In dezen staat ...n zaken kan men zich moeijelijk voorstellen, ...t er eenige gegronde redenen kunnen gevonden ...den, die tot eene afstemming van de middelen ...den kunnen leiden.

Meer dan eens had de minister van Finantiën de ...legenheid om zijne personele meening over ons ...astingstelsel te uiten. Eene plotselinge omverwer-...g van het bestaande heeft hij nimmer als wen-...lijk voorgesteld; achtereenvolgende verbetering, ...aard met doelmatige wijziging, was het beginsel ...rvan hij wenschte uit te gaan. Het ministerie ...ft zich met dat beginsel volkomen vereenigd; het ...rstel aan den Koning berust daarop. Meer dan ... zeer algemeene opening meent men niet te mo-...geven.

§ 298. De provinciale uitgaven die thans op de ...sbegrooting zijn gebragt, bedragen te zamen eene ... van ƒ121,284, zoo als in de aanspraak door den ...ister van Finantiën gehouden (gedrukte stukken ... 1, bladz. 4) reeds was opgegeven.

De hoofdsom der grondbelasting is geraamd op ...365,000, waarop 1½ opcenten bedragen ƒ125,525.

...n de Memorie van Toelichting tot het wets-ont-...rp op de middelen behoorende (gedrukte stukken ... 76, bladz. 2) is bereids te kennen gegeven dat ...6 opcenten op de grondbelasting, welke naar de ... van 12 julij 1821 ten behoeve der provinciën ...nnen geheven worden op 4½ teruggebragt zullen ...rden.

De regering gelooft niet dat eene speciale wet voor ... onderwerp noodig is.

De wet van 12 julij 1821 liet de heffing van 6 ...vinciale opcenten op de grondbelasting toe, maar ...stte die niet. Daar nu de provinciale belastin-... telkens door de wet geregeld worden, zal de ...gevende magt het altijd in de hand hebben te ...ken, dat geene verhooging van de thans overblij-...de 4½ opcenten plaats hebbe.

§ 299. Ten aanzien der klagt over de wijze van ...ing der personele belasting, kan de regering alleen ...rhalen wat vroeger door haar is te kennen gege-...n, dat zij hetgeen men met den naam van over-...even fiscaliteit bestempelt, niet goed kan keuren, ...ch dat zeer veel door de belastingschuldigen met ...en naam wordt aangeduid, wat inderdaad niet is ...n getrouwe en gelijkmatige toepassing van de wet.

Ongelijkmatigheid in die toepassing mag de regering ...et gedoogen; met reden zou men haar dan kun... verwijten, dat zij privilegiën in zake van be-...g schonk. Evenmin mag zij stellige afwijkin-...en van de wet gedoogen; waar die aangetroffen ...orden, zouden de ambtenaren hunnen pligt ver-...aken, zoo zij ze ongestraft toelaten.

Zeer dikwijls heeft men bevonden, dat beide deze ...standigheden den eenigen grond tot klagten op-...verden. Slechts zelden bestond er aanleiding om ...slagen en bekeuringen te beschouwen als getui-...nde van den geest hierboven bedoeld.

Waar zoodanige klagten rijzen, worden ze zorg-...ldig onderzocht.

Bij de beoordeeling van dezelve houde men even-... in het oog, dat zij onafscheidelijk zijn van de ...ffing van directe belastingen als die op het per-...neel.

Met hoeveel zorg de wetten daarop ook mogen worden ...engesteld, het is eene onmogelijkheid om in alle ...llen te voorzien, en zelfs de talrijke onderschei-...gen, die de bestaande wet heeft gemaakt, zijn ... rijke bron van klagten over hare werking; ...ar de administratie in billijkheid ten gunste der ...stingschuldigen zou willen beslissen, stuit zij ...at zelden op de stellige en ondubbelzinnige letter ...r wet.

§ 300. De opbrengst van den accijns op het ge-...gt, in hoofdsom, opcenten en zegel, is geweest:

over 1847 . . . . ƒ2,196,670.91
» 1848 . . . . » 2,253,483.58
» 1849 . . . . » 2,333,632.56

...aronder voor de varkens:

over 1847 . . . . ƒ 852,641 77
» 1848 . . . . » 888,467.97
» 1849 . . . . » 946,246 21

§ 301. Hoe gaarne de regering de hier bedoelde ...k reeds tot beslissing zou hebben gebragt, het ...haar tot hiertoe ondoenlijk geweest.

Zij kan alleen de stellige verzekering geven, dat ...t gedaan verzoek geenszins uit het oog wordt ...rloren.

§ 302. De reden, die in 1849 tot het korten van ...ee tonnen gouds op de geraamde opbrengst van ...t middel heeft aanleiding gegeven, was geene an-...re dan de verwachting, dat de invoering van een ...nmerkelijk verlaagd tarief, althans in de eerste ...ren, eene vermindering van de opbrengst zoude ...ngevolge hebben, en dat het evenwigt zich eerst ...n lieverlede met der tijd zoude herstellen. Die ...kwijze was geheel overeenkomstig met de in an-...e landen verkregene ondervinding, en het verlies ...rd dien ten gevolge over het eerste jaar op *vier* ...nen gouds (of *twee* tonnen over zes maanden, ...men voorzag dat de wet niet vóór 1e. juli in ...king zoude komen) geschat.

...r het jaar 1851 is echter slechts twee ton over ...heel jaar gekort, en alzoo de raming van het verlies, ofschoon schijnbaar tot hetzelfde bedrag, inderdaad op de helft minder dan over 1850 gesteld.

Tot de verwachting dat uit de nieuwe wet reeds in het eerste jaar eene vermeerdering van inkomsten zoude voortvloeijen, is van de zijde der regering geene aanleiding gegeven, gelijk zij die meening dan ook niet gedeeld heeft.

Men ontkent echter niet, dat, in zooverre er op het resultaat der twee eerste maanden kan worden afgegaan, het evenwigt spoediger zal zijn hersteld, dan men, vooral ook op grond van elders verkregene ondervinding, had verwacht; maar ook dan, wanneer het vervolg daaraan geheel blijft beantwoorden, durft men zich toch niet vleijen, dat het hetzelfde verschijnsel zich eventueel ten aanzien der buitenlandsche correspondentie, die een belangrijk deel van de opbrengst uitmaakt, wanneer ook daarvan het port aanmerkelijk werd verminderd, zal voordoen.

Trouwens men kan aannemen, dat de fraude bij deze soort van correspondentie van betrekkelijk weinig beteekenis is, en dat ook uit anderen hoofde de invoering van een verlaagd port daarbij van minder invloed op de vermeerdering van het aantal brieven dan bij de binnenlandsche correspondentie zal wezen. Uit dien hoofde scheen het voorzigtig, voor alsnog tot geene verhooging van het ten vorigen jare geraamde cijfer over te gaan.

§ 303. Voor de regelmatige terugbetaling van de nog loopende leeningen en voorschotten van het voormalig fonds der nationale nijverheid, wordt behoorlijk gezorgd.

De verlangde opgave van de nog loopende zaken van dezen aard wordt hierbij overgelegd. (Bijlage litt. *EE.*)

§ 304. De omschrijving in de wet zelve van onderdeelen der verschillende ontvangsten en toevallige baten, is nagelaten, ten einde de wet niet tot kleinigheden en minder beteekenende bijzonderheden te doen afdalen.

Ten einde nuttelooze schrifturen te vermijden, geeft men in bedenking, om den staat houdende de raming (die men voortdurend in het *Staatsblad* meent te moeten opnemen), als eene officiële bijlage door den minister van Finantiën geteekend, bij de wet gevoegd te beschouwen.

———

Eindelijk meent men, ten einde mogelijke verkeerde opvattingen te voorkomen, bij al de begrootingswetten een laatste artikel te moeten voegen, houdende bepaling, dat de wet met den 1sten januari 1851 in werking treedt.

Ingezonden Stukken.

Opmerkingen betrekkelijk het antwoord van het Gouvernement op de aanmerkingen, rakende het ontwerp der begrooting voor het departement van Oorlog in 1851.

Na de antwoorden van het gouvernement op de, door de 2de Kamer der Staten-Generaal, medegedeelde aanmerkingen op de begrootingen bekend zijn, kan men nopens de meer of mindere gegrondheid er van, een oordeel vellen. Die aanmerkingen betreffen, voor zooveel het Xde hoofdstuk aangaat, onder anderen, de kosten van het departement, den generalen staf enz., de vervaardigd wordende topographische kaart van het rijk, het plaatsen van kadets geheel of gedeeltelijk voor rekening van het rijk, op de militaire akademie, de kosten van de geneeskundige dienst, het doen van herstellingen aan kazernen, te Venlo, het betalen van activiteits-tractementen aan overcomplete officieren enz.

Hoe men ook denke over de doelmatigheid van de voorgestelde begrootingen, het gouvernement kan aanspraak maken op de verdienste, betrekkelijk onze huishouding van staat, vele, door vorige regeringen terug gehouden inlichtingen te hebben gegeven. En de waarde dier inlichtingen is niet weinig verhoogd door den even liberalen als heilzamen maatregel, waardoor de tot de begrootingen behoorende stukken, algemeen verkrijgbaar zijn gesteld. Het glazenhuis van den heer BAUD is wat de staatshuishouding van het moederland betreft, waarheid geworden. Het gouvernement schroomt openbaarheid niet, integendeel het verwacht daarvan goede vruchten. Iedereen is thans in de gelegenheid, opgaven van ambtenaren en andere dikwerf niet onpartijdige personen te verbeteren of aan te vullen en met kennis van zaken hervormingen voor te stellen, en dit kan de publieke zaak niet schaden. Het is ook geenszins om het tegenwoordig gouvernement te bemoeijelijken, maar tot bevordering van zijne heilzame oogmerken, dat wij de volgende opmerkingen der openbaarheid prijs geven en op haar altaar offeren.

Kosten van het Departement.

In zijn antwoord betrekkelijk dit punt, neemt het gouvernement over en maakt dus tot het zijne, wat vóór het vaststellen van de begrooting van het departement van Oorlog over 1848 en 1849 door de toenmalige regering is medegedeeld geworden. In die mededeeling heet het, »dat de vele millioenen, welke door het departement van Oorlog worden beheerd, niet buiten circulatie komen en al wat men op de begrooting van dat departement kort, inbreuk zal maken op de algemeene welvaart en op zoo vele persoonlijke belangen." In een stuk door mannen als THORBECKE en VAN BOSSE geteekend, zulke staatshuishoudkundige ketterijen en drogredenen tot staving van het heilzame van een hoog cijfer voor de oorlogs-uitgaven te vinden, mag met regt de grootste bevreemding baren.

Maar nu de kosten van het departement. Het gouvernement ontkent niet, dat zij hoog zijn, maar houdt alleen eene trapswijze vermindering voor raadzaam. Naar onze meening zou het aantal officieren en ambtenaren bij het departement verminderd kunnen worden, indien het bestuur van oorlog goed vond, zich niet langer te bemoeijen met de bijzondere belangen van officieren, bij het aangaan van huwelijken, het doen van stortingen in de weduwen en weezenkas, het maken van schulden enz. Daarop is reeds herhaaldelijk en nog onlangs in deze courant aangedrongen. Niet alleen in het belang der schatkist maar ook tot verhooging van de zedelijke waarde van den officier, die in zoo vele opzigten als een minderjarige wordt behandeld, zou eene daartoe strekkende maatregel heilzaam werken.

Generale staf.

De generale staf kan volgens het gouvernement niet ingekrompen worden, omdat de dienst er van eene opzettelijke studie vereischt en zijne officieren bij vele generalen als adjudanten fungeren. Het onvoldoende van deze redenen valt in het oog. De bekwaamste officieren, welke de generale staf gehad heeft of nog heeft, waren of zijn afkomstig van de wapens der artillerie en der genie, zonder examen bij den staf overgegaan en dadelijk bruikbaar bevonden. De dienst in vredestijd kan de officieren aan den generalen staf voor den oorlog niet bekwamen, want wat is die dienst in ons land, alwaar sints 1839 geene troepen-vereenigingen hebben plaats gehad en het zich niet laat aanzien, dat voor zulk een einde, gelden beschikbaar zouden worden gesteld? Een hoofd officier van het bedoelde wapen is chef van het topographisch bureau; een kapitein, die de zoo veel gerucht gemaakt hebbende Etappekaart en een Itineraire voor marcherende troepen vervaardigd heeft, is bij dat bureau werkzaam; andere officieren voeren de correspondentie van de brigade-generaals, bij wie zij als chefs van de staven of als adjudanten zijn geplaatst; andere houden zich met militaire verkenningen bezig, een werk, dat ook door officieren van andere wapens wordt verrigt en waartoe de titel van officier van den generalen staf dus geen volstrekt vereischte schijnt te zijn. En wanneer men nu in aanmerking neemt, dat van de geschriften over 's lands verdediging en militaire belangen verschenen, op ééne uitzondering na, geen enkel afkomstig is van officieren van den generalen staf dan zal men wel mogen besluiten, dat het bedoelde wapen in ons land overtollig is en zonder bezwaar afgeschaft zou kunnen worden.

Het sluiten van de vesting-poorten.

Gegrond is de opmerking, dat sommige poorten in vestingen niet worden bezet ten gevolge van de zwakte der garnizoenen. Het leger is zoodanig verdeeld, dat terwijl in de residentie tot praalvertooning eene aanzienlijke bezetting is, 's rijks eigendommen, hier en daar niet bewaakt, aan ontvreemding en beschadiging blootgesteld zijn. — Doch het sluiten der poorten geschiedt volgens het gouvernement, voornamelijk in het belang van de plaatselijke besturen en als dit het geval is, schijnt in vredestijd, niet het rijk maar de gemeenten de bezoldigingen van de portiers, te moeten betalen. Als reden, waarom het regt van het openen der poorten, na finale sluiting, aan de kommandanten der bezettingen moet verblijven, geeft het gouvernement op, dat zulks in het garnizoens-reglement is geschreven. Voor dezulken die het garnizoens-reglement, niet als evangelie beschouwen, in deze reden niet geheel afdoende.

Topographische Kaart.

Het gouvernement zegt, niet in staat te zijn, te doen kennen, hoeveel de kaart reeds heeft gekost en nog zal kosten, noch wanneer zij zal zijn voltooid. Wij zullen trachten het gouvernement ten deze eenigzins te hulp te komen. Volgens het jaarboekje voor de officieren van de landmagt (jaargang 1850) zijn bij de verkenningen geplaatst:

Een kolonel van den generalen staf ad	ƒ	4,500
een kapitein van den generalen staf ad	»	1,500
vier luitenans van den generalen staf ad ƒ1400	»	5,600
(zeven rations fouvrage ad ƒ219)	»	1,533
vier officieren van de infanterie ad ƒ700 .	»	2,800
een officier van de Artillerie ad ƒ800 .	»	800
een officier van de genie ad ƒ800 . .	»	800
Op de begrooting is uitgetrokken voor kosten van verkenning, enz.	»	5,000
Het topographisch bureau te 's Hage kost ± ƒ16,000; men brengt een vierde ten laste van de kaart.	»	4,000
		ƒ 26,533

Zoodat voor de kaart jaarlijks eene som van meer dan *zes en twintig duizend gulden* wordt besteed.

De kaart zal bestaan uit 62 bladen; 2 bladen zijn op steen gebragt, 27 bladen zijn geteekend, men is met het werk reeds gedurende 11 jaren bezig, zoodat vóór de geheele voltooijing zeker nog 12 jaren zullen verloopen.

Als men nu bedenkt, dat in den laatsten tijd zeer goede provinciale kaarten zijn gemaakt, dat de kaart

van KRAIJENHOFF voor militaire einden voldoende is, dan gelooven wij eene staking van het werk tot het vervaardigen van de topographische kaart te mogen aanraden. Een enkel amendement op de begrooting zou deze zaak tot beslissing kunnen brengen.

Het plaatsen van kadets geheel of gedeeltelijk voor rekening van het Rijk, op de militaire Akademie.

Het gouvernement acht het niet raadzaam, de lijst van deze kadets openbaar te maken, omdat dit eene teedere zaak is, en de openbaarmaking misschien slecht op de goede verstandhouding der kadets onderling zou werken. In andere landen, bij voorbeeld in Frankrijk, laat men zich door zulk eene schroomvalligheid niet weerhouden en worden de namen van hen, die op kosten van den staat worden opgevoed, bekend gemaakt. Maar de maatregel zelve, om op kosten van het Rijk kadets te plaatsen, is, naar onze meening, aan gewigtige bedenkingen onderhevig. Waarom heeft men dien maatregel genomen?

Is het omdat zich niet een genoegzaam aantal *adspiranten* voordoet, om naar de kadetsplaatsen te dingen? neen; de mededinging is zeer groot en, niettegenstaande de verminderde uitzigten van de officiers-carrière, neemt het getal adspiranten niet af. Is het om zeer bekwame en veelbelovende jongelui, wier ouders de kosten niet kunnen betalen, naar de akademie te lokken, opdat de eersten later sieraden van het leger zouden worden? Neen, want de gunst wordt alleen verleend aan officieren en ambtenaren. Het is om deze te bevoordeelen, dat men hunne zonen ten koste van het rijk laat opvoeden tot officieren van het moederland, want voor de koloniale dienst, komen de kosten van opvoeding, grootendeels ten laste van de Indische kas. Nu gelooven wij, dat de staat bij het huwen van officieren, niet het minste belang heeft, dat dit eerder nadeelig dan voordeelig voor de militaire dienst is en dat het gouvernement derhalve gehuwde officieren niet mag bevoordeelen. En dit wordt door den bedoelde maatregel gedaan.

Het oorlogsbestuur schijnt altijd een gevoelig hart voor gehuwde officieren gehad te hebben. Het laat hunne huisgezinnen en dienstboden op kosten van het Rijk genezen of sterven en dit veroorzaakt geene geringe verhooging van het cijfer voor de uitgaven van de *geneeskundige dienst*. Het rijk betaalt jaarlijks ten behoeve van de deelgenooten in de weduwen en weezen kas voor de officieren van de landmagt, de niet onaanzienlijke som van bijna *tachtig duizend gulden*, blijkens de rekening (over het jaar 1848) van de directie dier kas aldus verdeeld:

a. Gewone contributie van de officieren tot het leger behoorende	*f* 71,166,21
Gewone contributie van gepensioeneerde officieren.	» 10,458,34
	f 81,624,55

Van deze som wordt de helft ten laste van het rijk gebragt, omdat zulk een bedrag vroeger in een medicijnen-fonds gestort en in 1842 aan de weduwen-weezen-kas is geschonken.

Dus uit dezen hoofde		*f* 40,812
b. 2 pCt. van het bedrag der gedane leverantie aan de korpsen van het leger.		» 25,514
c. Subsidie uit 's rijks schatkist	op de begrooting uitgetrok.	» 12,000
d. Bezoldiging van den amanuensis		» 1,200
		f 79,524

Denkt de minister van Oorlog even als zijn ambtgenoot voor de Finantiën, die verklaarde nooit eene uitgave te doen, zonder zich te herinneren, dat een groot gedeelte van de staats onkosten werd opgebragt door de arbeidende en minvermogende klasse, welke geene kassen voor weduwen en weezen heeft en de mildadigheid van een staat niet ondervindt, dan zal hij de *weduwen en weezenkas*, zoo die moet blijven bestaan, op andere grondslagen behooren te vestigen.

Herstellen van Kazerne-gebouwen te Venlo.

Bij een besluit van den Souvereinen Vorst, in 1814 genomen, zijn de kosten van het onderhouden der kazernen, ten laste van de gemeenten gebragt, omdat die van de bezettingen voordeel trekken. Waarom maakt Venlo ten deze eene uitzondering?

Overcomplete officieren.

De minister van Oorlog verklaart, in het antwoord betrekkelijk het *Materiëel der Genie*, toestemming tot het doen van uitgaven, in het algemeen belang en niet ten gunste van zijn bestuur, te verzoeken. Wij vragen met alle bescheidenheid, hoe ver het *algemeen belang* betrokken is bij eene betaling van de [illegible]-tractementen aan:

[illegible] te Parijs met verlof zijnde ritmeester *van Capellen* . . . . *f* 2838

den te Nijmegen gedetacheerd zijnde kapitein kwartiermeester *van der Capellen* . . » 1600

en waarom de heeren OMPHALL en SLOET *f* 100 meer moeten hebben, dan zij zouden ontvangen indien zij werden gepensionneerd? Als men toelagen aan actief dienende officieren vermindert, moet men niets voor het rijk uitteerende officieren, niet bevoordeelen.

Tweede Dames-Concert van St. Cecilia.

Laatstleden vrijdag den 6den december had het tweede dames-concert van St. Cecilia plaats. De zaal was geheel bezet en de artistes, welke zich op dit concert hebben doen hooren, waren allezins waardig de belangstelling van 't zoo talrijk opgekomen publiek. De heer ED. BAYER, een uitstekend guitarist, heeft zeer voldaan en zoude nog veel meer succes gehad hebben, indien de guitare meer in den smaak viel van 't publiek; desniettemin oogstte ZE. welverdienden bijval in. Mr. DUBOIS, de uitmuntende Belgische violist, heeft weder bij ons dit effect te weeg gebragt, 't geen zoodanig talent, overal waar ware kunstzin zetelt, moet te weeg brengen. Sedert het vorige jaar dat wij het genoegen hadden ZEs. talent te bewonderen, heeft ZE. zoo mogelijk nog in kracht en smaak gewonnen en met buitengewoon succes alle zijne stukken voorgedragen, waaronder vooral het derde stuk, eene Tarentelle, concertante voor piano en viool van zijne compositie, fureur heeft gemaakt en 't publiek in verrukking heeft gebragt zoowel door zijne buitengewone vlugheid, zuivere en uitdrukvolle toonen en elegante voordragt als de meesterlijke uitgevoerde piano partij, door den heer MARX. Ten slotte heeft de heer DU BOIS het *Carnaval de Venise* op eene overheerlijke wijze voorgedragen en de uitbundigste toejuichingen van het opgetogen publiek ingeoogst. De *Symphonie* en *Ouvertures* werden door het orchest op eene fiksche wijze uitgevoerd, waartoe de voortreffelijke leiding van onzen bekwamen orchestmeester MARX veel heeft bijgedragen. Deze genotvolle avond zal ons lang in het geheugen blijven en wij hopen meermalen in de gelegenheid te zijn deze voortreffelijke violist op onze concerten te kunnen hooren.

Eenige liefhebbers der muzijk.

Correspondentie.

Open schrijven aan den Heer mr. J. L. DE BRUYN KOPS *te Haarlem — Over de armoede*, wordt niet geplaatst en zal aan zijn adres worden teruggezonden.

De Gemeente wet en *de Wet op 't lager onderwijs van 1806* worden niet geplaatst.

Advertentiën.

Heden overleed onze geliefde jongste Zoon *ALEXANDER LODEWIJK*, in den hoopvollen leeftijd van 17 jaren.

Huize DEN OLDENHOFF
te DRIEL, OVER-BETUWE, *A. CREMER*.
den 7den December *L. CREMER*, *NAGEL*.
1850.

Heden overleed tot diepe droefheid van mij en mijne Kinderen, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot *THEODORUS TEN BOKKEL VAN TRICHT*, in den ouderdom van ruim 64 jaren.

ARNHEM,
9 December *J. M. VAN TRICHT*,
1850. — *NIJHOFF*.

Eenige kennisgeving.

Aanbesteding.

Op Dingsdag den 24sten December 1850, des voormiddags te 12 ure, zal in het Logement *de Gouden Leeuw*, te *Laag Keppel*, door H. H. Commissarissen van den Grindweg van *Zutphen* naar *Emmerik* worden aanbesteed:

Het ONDERHOUDEN *van dien* WEG (*gedeelte van bij* Zutphen *tot de* Pruisische Grenzen *bij* 's Heerenberg) *gedurende het jaar 1851.*

Bestek en voorwaarden, liggen ter lezing in de voornaamste Logementen, bij de Tolgaarders van dien weg, en zijn nadere informatiën te bekomen bij den Opzigter van den weg *B. BERKHOUT*, te *Zutphen*.

† † † Maandag den 16den December 1850, na † † afloop der Houtveiling, zullen in Pacht † voor den tijd van 5 Jaren worden aangeboden, TWEE WEIDEN, gelegen onder *Presikhaaf*, ter groote van 4½ Bunder.

VERKOOPING

van eene belangrijke partij Zware EIKEN, BEUKEN, DENNEN en PEPPELEN BOOMEN, geschikt tot Palen, Bergroeden en ander Timmerhout, staande op de Erven *Laarberg* en *Helhorst*, onder *Geesteren*, Gemeente *Borculo*, op Woensdag den 18 December 1850, des voormiddags ten 10 ure, ten huize van den Landbouwer op voornoemd Erve *Laarberg*.

† † † Die wat te vorderen heeft van of schul- † † dig mogt zijn aan den Heer *B. W. WEN-* † *TINK* alhier overleden, wordt verzocht daarvan opgave of betaling te doen, voor of uiterlijk op den 25sten December, aan

JOH. WENTINK.

Arnhem, den 10den December 1850.

† † † De Curator in het faillissement van *GE-* † † *ORGE HEINRICH CLEMENS DIEKES*, gewezen Winkelier te *Groenlo*, kondigt bij deze aan dat de tweede bijeenkomst diens crediteuren tot verificatie van schuldvorderingen zal plaats hebben, ten overstaan van den Regter-Commissaris in het faillissement op Zaturdag den 18den Januarij 1851 om tien ure des morgen in de Raadzaal van de Arrondissements-Regtbank te *Zutphen*.

de bedoelde Curator
Mr. *J. VAN DIJK*.

† † † In eene soliede sedert jaren gevestigde † † AFFAIRE van GAREN, BAND enz.: zoo † wel in het *groot* als in het *klein*, wordt ten gevolge van *sterfgeval* een medewerkend COMPAGNON gevraagd, van de Protestantsche Godsdienst en in staat een matig KAPITAAL te fourneren. *Brieven franco* onder Lett. O. G. Z. bij *A. HOOGENBOOM*, Boekhandelaar Reestraat No. 21 *Amsterdam*.

Genezing van eene aanhoudende scheele, nerveuse of zenuw-hoofdpijn door de Pillen van HOLLOWAY.

Den heer *W. Smith* te *Lambeth* in de *Tomasstraat* No. 5 woonachtig, was sedert vele jaren lijdende aan zenuwhoofdpijnen, waardoor zijne ligchaamskracht zoodanig werd geschokt, dat er weinig hoop tot herstel was. Deze kwaal verijdelde alle pogingen van onderscheidene zeer ervarene geneeskundigen, welke, zoo het schijnt dezelve verkeerdelijk als eene aandoening der ruggegraat beschouwden, en onder welker behandeling de ziekte nog toenam. In dien wanhopigen toestand nam hij zijne toevlugt tot de Pillen van *HOLLOWAY*, die hem binnen eenigen tijd volmaakt deden herstellen.

Door het vermeerderd debiet zijn de Prijzen thans de volgende.

Doosjes Pillen van *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23.50; *Potjes Zalf* van *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Zijn op *franco-aanvrage* à contant te bekomen bij den Heer *J. STRAATMAN*, Hoofddepôthouder te *'s Hertogenbosch*; den Heer *F. ROMEIJN Fz.*, Depôthouder te *Arnhem*; den Heer *B. ADAMA*, Depôthouder te *Amsterdam*; alsmede *Londen*. Strand 244, *HOLLOWAY'S* Etablissement.

Groote SOIRÉE MUSICALE, te geven door de Heeren *W. P. DE C. VRUGT* en *C. R. MARX*, op Maandag den 23sten December in de gewone Concertzaal.

Het PROGRAMMA zal nader worden bekend gemaakt.

Burgerlijke stand.

NIJMEGEN:

Van 3 tot en met 9 dec.

Gehuwd: H. in het Hout en H. C. Hendriks. J. L. Sips en A. Michels.

Bevallen: J. Hendriks, geb. Coppers, Z. — Hermse, geb. van Prooijen, Z. — P. Uijen, geb. Peters, Z. — M. J. Daniëls, geb. Frenzen, Z. — A. M. L. Speijart van Woerden, geb. van den Hout, Z. — H. S. Bresson, geb. Loijser, D. — S. M. van Halm, geb. den Appel, D. — E. Bronkers, geb. van Makelenburg, Z. — E. Stoppendaal, geb. Loos, Z. — G. Pouwels, geb. Aeymans, D. — M. Gijsbers, geb. Welle, Z. — A. Nillissen, geb. Engelen, Z. — A. Bisseling, geb. Poelen, D. — E. Hendriks, geb. Willemse, Z. — T. Holleman, geb. Stuart, dood geb. D. — D. Cloosterman, geb. Hakkebroek, D.

Overleden: A. M. Friebel, geb. Heinen, 27 j. M. Gerritsen, 7 m. — C. Dekkers, 64 j.

Marktprijzen.

NIJMEGEN, 10 december.

Alhier was de middenprijs ter markt van gisteren van de 209 verkochte mudden *Tarwe*, per Ned. mud *f* 8.51; van de 419 verkochte mudden *Rogge*, *f* 5.98; van de *Gerst* was de hoogste prijs *f* 4.75 en de laagste *f* 3.75; van de *Boekweit* de hoogste prijs *f* 6.10 en de laagste *f* 5.50, van de *Haver* de hoogste prijs *f* 3.40 en de laagste *f* 2.00; de prijs van de *Boter* vas per Ned. pond *f* 0,58 à *f* 0.64.

Waterhoogte te Arnhem.

11 Dec. 1 El 7 Palm 0 Duim; gew. 0 D. gev. 8 D.

De prijs dezer courant is f 5 in de drie maanden. Afzonderlijke nommers 10 cents. Advertentiën van één tot vijf regels f 1. en voor eenen regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt voor elke plaatsing.

Te Arnhem bij G. J. THIEME, Boekdrukker.